

Totožnost skutku, pojistný podvod

Předpokladem totožnosti skutku je alespoň částečná shoda v jednání nebo v následku tohoto jednání. Následek jednání spočívá v porušení nebo ohrožení právní normou chráněných hodnot (zájmů, vztahů). Následkem se rozumí porušení individuálního objektu trestného činu (či přestupku) v jeho konkrétní podobě, tedy konkrétní následek (porušení určitého jedinečného vztahu – zájmu), nikoli určitý typ následku. Závěr, že částečná shoda v jednání způsobuje, že se jedná o totožný skutek, vyžaduje, aby se jednalo o shodu v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 3 Tdo 93/2021-353 ze dne 17.2.2021)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný M. B., nar. XY, trvale bytem XY, XY, proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 6. 2020, sp. zn. 4 To 142/2020, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Litoměřicích pod sp. zn. 24 T 112/2019, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného odmítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 3. 3. 2020, sp. zn. 24 T 112/2019, byl obviněný M. B. uznán vinným přečinem pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník (dále jen „tr. zákoník“), kterého se podle nalézacího soudu dopustil skutkem popsáním ve skutkové větě jeho rozsudku. Za to byl odsouzen podle § 210 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody ve výměře 2 roků, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 let. Podle § 228 odst. 1 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „tr. ř.“), bylo obviněnému rovněž uloženo nahradit poškozené pojišťovně škodu ve výši 303.686 Kč. Současně byl podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 24. 5. 2018, sp. zn. 4 T 102/2017, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

2. Proti rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 3. 3. 2020, sp. zn. 24 T 112/2019, podal obviněný odvolání.

3. O podaném odvolání rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 17. 6. 2020, sp. zn. 4 To 142/2020, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného uznal vinným přečinem pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 tr. zákoníku, kterého se dopustil tím, že

dne 31. 1. 2018, v době kolem 19.20 hod., v XY, okres Litoměřice, v ulici XY, na silnici II. třídy č. XY ve směru od Prahy do XY, jako řidič a tehdejší uživatel osobního motorového vozidla zn. Audi A8, r. z. XY, stříbrné barvy, ve vlastnictví ČSOB Leasing, a. s., IČ: 63998980, provozované společností J., IČ: XY, s úmyslem vylákat od poškozené Generali Česká pojišťovna, a. s., IČ: 45272956, finanční prostředky na základě fiktivní pojistné události - úmyslně způsobeného poškození předmětného vozidla zn. Audi A8, r. z. XY - jako pojistné plnění z havarijního pojištění a povinného ručení z pojistné smlouvy ze dne 9. 10. 2015, uzavřené mezi ČSOB Leasing, a. s., a poškozenou Generali Česká pojišťovna, a. s., úmyslně a s cílem vozidlo poškodit, najel pravou částí předmětného vozidla do betonové opěrné zdi a pokračoval v jízdě dalších cca 35 metrů za současného setrvalého natočení řízení vozidla vpravo a stlačení plynového pedálu, čímž došlo k poškození pravé části vozidla, kdy toto bylo nakonec likvidováno jako tzv. totální škoda, přičemž následně na místo přivolal hlídku Policie ČR a policistům na místě a do protokolu o dopravní nehodě úmyslně nepravdivě uvedl, že byl oslněn světly protijedoucího vozidla a ztratil orientaci a vyjel vpravo mimo vozovku, kde se střetl s betonovou opěrnou zdí, tedy popsal událost jako dopravní nehodu, kdy následně vše stejně popsal i svému bratrovi R. B., jednateli J., který poté u poškozené pojišťovny takto pojistnou událost i nahlásil a uplatnil, v důsledku čehož bylo ze strany poškozené Generali Česká pojišťovna, a. s., neoprávněně vyplaceno vlastníkovu vozidla pojistné plnění ve výši 196.964 Kč dne 27. 3. 2018 a pojistné plnění ve výši 79.926 Kč dne 26. 4. 2018, kdy současně byla z celkového poskytnutého pojistného plnění částka ve výši 26.796 Kč započtena na dlužné pojistné, přičemž následně vystavením potvrzení Generali Českou pojišťovnou, a. s., o likvidaci pojistné události formou totální škody se vlastníkem vozidla stala J., která poté prodala vrak vozidla za částku ve výši 315.000 Kč, a tímto svým jednáním tedy způsobil poškozené Generali Česká pojišťovna, a. s., IČ: 45272956, se sídlem Bělehradská 299, 120 00 Praha, škodu v celkové výši 303.686 Kč.

4. Za tento trestný čin soud druhého stupně obviněného odsoudil podle § 210 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody ve výměře 18 měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 roků, a podle § 228 odst. 1 tr. ř. obviněnému uložil nahradit poškozené pojišťovně škodu ve výši 303.686 Kč.

II. Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 6. 2020, sp. zn. 4 To 142/2020, podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

6. Obviněný úvodem svého dovolání poukazuje na to, že odvolací soud do odůvodnění svého rozsudku pojal nejprve doslovnou citaci celého odvolání a teprve od bodu 4. na str. 10 zdůvodňuje své rozhodnutí, přičemž tak činí v zásadních bodech pouze stručně a sám odvolací soud uznává, že odůvodnění nalézacího soudu ignoruje řadu skutkových i právních námitek obhajoby, že jeho rozsudek jako takový je na hranici přezkoumatelnosti a že nenaplnuje zákonné požadavky odůvodnění rozsudku stanovené v § 125 tr. ř. Rovněž je toho názoru, že odvolací soud skutečnost, že obviněný v přípravném řízení odmítl vypovídat, klade k jeho tíži. To, že by obviněný odmítl ve věci vypovídat, podle něj navíc není pravdou, neboť již v odůvodnění stížnosti proti původnímu usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 24. 10. 2018, které bylo k této stížnosti zrušeno, dále při podání vysvětlení dne 17. 1. 2019, stejně jako v odůvodnění stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 11. 3. 2019, popisoval skutkový děj zcela shodně jako v následné výpovědi před soudem.

7. Stěžejní dovolací námitkou obviněného je pak to, že za projednávaný skutek, tedy za jednání, kterým zavinil dopravní nehodu a tedy i škodu na jím řízeném vozidle, byl policejním orgánem na místě potrestán jako za přestupek v silniční dopravě a toto pravomocné rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno. Jeho trestní stíhání tedy bylo nepřipustné podle § 11 odst. 1 písm. k) tr. ř. a byla porušena zásada ne bis in idem.

8. Obviněný odmítá, že tím, co odděluje jeden skutek od druhého [přestupek na úseku dopravy podle § 125c odst. 1. písm. k) zákona č. 361/2000S Sb. a trestný čin pojistného podvodu], je zavinění, resp. motivace. Podstatou skutku, o němž má soud rozhodnout, je podle něj účast obviněného na určité události, tedy jeho právně relevantní jednání, z něhož vzešel následek porušující nebo ohrožující společenské zájmy chráněné trestním zákonem, tzn. podstatu skutku tvoří jednak jednání trestně odpovědného pachatele a jednak následek, který jím byl způsoben. Momentem, jenž dělí počínání pachatele na různé skutky, je podle obviněného právě trestněprávně relevantní následek, který obviněný způsobil nebo chtěl způsobil. Pro vztah mezi jednáním a následkem musí platit, že jednání je pro daný následek kauzální, tj. bez něj by k následku nemohlo dojít tím způsobem, jak k němu došlo. Všechny projevy vůle pachatele navenek, které vedly k takovému trestněprávně relevantnímu následku, tvoří jeden skutek z hlediska hmotného práva, o který se jedná i v případě, došlo-li ke vzniku více následků významných pro trestní právo hmotné, jestliže každý z těchto následků byl způsoben alespoň zčásti tímž (jediným) jednáním, rovněž z hlediska trestního práva hmotného. Totožnost skutku je zachována, existuje-li shoda buď alespoň v jednání obviněného, anebo v následku jednání. Uvedená shoda jednání či následku nemusí být úplná a bezvýjimečná, ale stačí i shoda částečná. Jeden skutek jako předmět trestního stíhání pak tvoří nedělitelný celek, který nelze v rámci takového řízení rozdělit do samostatných částí a o každé z nich rozhodnout jiným výrokem, s výjimkou pokračování v trestném činu. K tomu obviněný obsáhle cituje judikaturu Nejvyššího soudu k otázce totožnosti skutku.

9. Jelikož je obviněný přesvědčen, že skutek, tak jak je popsán v obžalobě, stejně jako ve výroku rozsudku, je totožný s tím, jak byl popsán v přestupkovém pravomocném rozhodnutí a lhůta pro zahájení přezkumného řízení uplynula již 31. 7. 2018, mělo být podle obviněného jeho trestní stíhání podle § 223 odst. 1 tr. ř. s odkazem na § 11 odst. 1 písm. k) tr. ř. zastaveno. Soud prvního stupně se s tímto návrhem nevypořádal a odvolací soud tuto námitku odmítl. K tomu obviněný opět cituje judikaturu Nejvyššího soudu k otázce zásady ne bis in idem.

10. Z těchto důvodů obviněný navrhuje, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a tomuto soudu přikázal věc znovu projednat a rozhodnout.

11. Dovolání obviněného bylo ve smyslu § 265h odst. 2 věty první tr. ř. zasláno nejvyššímu státnímu zástupci k případnému vyjádření. K dovolání se písemně vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), která nejprve shrnula dosavadní průběh trestního řízení a dovolací argumentaci obviněného a poté se vyjádřila k jednotlivým dovolacím námitkám.

12. Státní zástupkyně po úvodním výkladu pojmu skutek a totožnost skutku uvedla, že podstata skutkových okolností, která se v podrobnostech plynoucích z obsahu příslušného přestupkového spisu stala předmětem řízení o přestupku v silničním provozu podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. [361/2000](#) Sb., které bylo podle § 91 zákona č. [250/2016](#) Sb. sankcionováno blokovou pokutou ve výši 1.000 Kč na místě dopravní nehody, nevykazuje ve smyslu výkladu pojmu totožnost skutku shodu s činem, pro který byl dovolatel odsouzen v posuzované trestní věci.

13. Pokud obviněný při odůvodnění jím namítaného porušení zásady ne bis in idem poukázal na to, že byl uznán vinným přisouzeným přečinem za tam uvedený způsob, jakým řídil jím užívané motorové vozidlo, se kterým tam popsaným způsobem přivodil dopravní nehodu s následnou škodou na vozidle v tam uvedené výši, pak podle státní zástupkyně zcela odmítl vycházet z popisu přisouzeného skutku v celém jeho rozsahu tak, jak vyplynul z výroku o jeho vině. Při popsaném nehodovém ději byl totiž podle ní veden úmyslem takové poškození vozidla způsobit a na podkladě této fiktivní pojistné události ve prospěch pojištěné společnosti vylákat od poškozeného pojistitele finanční prostředky jako pojistné plnění z havarijního pojištění a povinného ručení z tam uvedené pojistné smlouvy. K uvedenému škodlivému následku jeho jednání v daném případě došlo neoprávněným vyplacením pojistného plnění vlastníkovému havarovanému vozidlu v tam uvedené specifikaci likvidace předmětné pojistné události.

14. K této námitce se navíc podle státní zástupkyně vyjádřil zcela výstižně již soud odvolací pod bodem 12. odůvodnění svého rozsudku s tím podle ní správným závěrem, že porovnávané skutky shodné nejsou a že tak návrhu na zastavení trestního stíhání obviněného z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. k) tr. ř. nelze vyhovět. Vedle absentující shody v jednání, které bylo v jednom případě charakterizováno způsobem jízdy odporujícím pravidlům silničního provozu, spojeným s následkem dopravní nehody a poškození vozidla, totiž soud nemohl v případě druhém přehlédnout, že tak obviněný postupoval úmyslně, aby mohl být uvedený následek takto způsobené dopravní nehody klamavě deklarován jako regulérní pojistná událost a v této návaznosti aby mohlo být a v daném případě také bylo uplatněno právo na výplatu pojistného plnění ve prospěch pojištěné obchodní společnosti.

15. Na podkladě výše uvedené argumentace tak podle státní zástupkyně lze dospět k jedinému logickému závěru, že v daném případě k porušení zásady ne bis in idem nedošlo, neboť čin, pro který byl obviněný v projednávané trestní věci odsouzen, není totožný s činem, pro který byl uznán vinným v rámci přestupkového řízení.

16. V závěru svého vyjádření se státní zástupkyně vypořádává s judikaturou uváděnou obviněným v dovolání a následně navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Současně souhlasí s tím, aby Nejvyšší soud v souladu s § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. učinil rozhodnutí v neveřejném zasedání. S rozhodnutím v neveřejném zasedání státní zástupkyně podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. souhlasí i pro případ jiného než navrhovaného rozhodnutí.

17. Na vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství reagoval obviněný replikou, ve

kteřé uvedl, že státní zástupkyně se ve svém vyjádření zabývá pouze námitkou totožnosti skutku. Nesouhlasí přitom s tím, že ve spise se nenachází stejnopis rozhodnutí o přestupku a poukazuje na příslušná čísla listu trestního spisu. Pokud státní zástupkyně dospívá k závěru, že o totožný skutek nejde, popírá podle obviněného sama sebe. Zcela shodně jako soudy obou stupňů přitom jako to, co odděluje jeden skutek od druhého, označuje zavinění či motivaci. Nesouhlasí ani s tím, že jím citovaná judikatura (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 1464/2012) se otázkou totožnosti skutku nezabývá. Nejvyšší soud přitom v odůvodnění tohoto rozhodnutí poměrně podrobně rozebírá problematiku posuzování totožnosti skutku. Závěrem uvádí, že trvá na podaném dovolání a vyjadřuje souhlas s rozhodnutím v neveřejném zasedání.

III. Přípustnost dovolání

18. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda je v této trestní věci dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala osoba oprávněná.

19. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

20. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

21. Obviněný v podaném dovolání uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

22. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. je dán tehdy, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné.

23. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

24. Na podkladě obviněným uplatněného dovolacího důvodu a uvedených východisek mezi dovolacím přezkumem pak mohl Nejvyšší soud přistoupit k posouzení jednotlivých dovolacích námitek

obviněného.

IV. Důvodnost dovolání

25. Z obsahu podaného dovolání Nejvyšší soud zjistil, že podstata dovolací argumentace obviněného spočívá v tom, že již byl za projednávaný skutek (dopravní nehodu spojenou s přestupkovým postihem) potrestán a podle zásady *ne bis in idem* tak je jeho trestní stíhání nepřipustné. Poukazuje rovněž na některé pasáže odůvodnění odvolacího soudu týkající se nedostatků rozsudku soudu nalézacího, jakož i na to, že mu soud druhého stupně kladl k tíži, že v přípravném řízení odmítl k věci vypovídat.

26. Předně musí Nejvyšší soud odmítnout dvě posledně citované (čistě procesní) námitky. Pokud jde o poukaz obviněného na to, že soud druhého stupně nejprve zkopíroval celé jeho odvolání, a až poté stručně odůvodnil své vlastní rozhodnutí, kdy konstatoval zásadní nedostatky odůvodnění rozsudku nalézacího soudu, obviněný neuvádí, jaký měl mít tento způsob odůvodnění rozsudku soudu druhého stupně vliv na správnost jeho závěrů, a už vůbec ne, jak tyto skutečnosti souvisejí s nepřipustností trestního stíhání ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Nejvyšší soud proto k těmto výhradám uvádí, že jednak není jeho úlohou domýšlet za obviněného jeho dovolací argumentaci, jednak že dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné (§ 265a odst. 4 tr. ř.).

27. Není dále pravdou, že odvolací soud obviněnému kladl k tíži, že v přípravném řízení odmítl vypovídat a že vypovídal až v řízení před soudem. Především nelze ani tuto námitku podřadit pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., neboť tato se netýká otázky nepřipustnosti trestního stíhání. Navíc pak lze, pouze nad rámec uvedeného, konstatovat že odvolací soud nekladl obviněnému k tíži, že v přípravném řízení procesně použitelným způsobem k věci nevypovídal, ale tuto okolnost zohlednil při hodnocení věrohodnosti jeho výpovědi v řízení před soudem, a to i z pohledu toho, zda ji současně nepřizpůsoboval vyvíjející se důkazní situaci. V této souvislosti hodnotil i vyjádření obhájce v rámci odvolacího řízení. Zásadní skutečností však zůstává to, že odvolací soud z toho, že obviněný v přípravném řízení procesně použitelným způsobem nevypovídal, nečinil žádné skutkové závěry v jeho neprospěch. Podstatné je rovněž to, že obhajovací verze obviněného, bez ohledu na to, zda ho soud považoval za věrohodného či nikoliv, byla spolehlivě vyvrácena celou řadou ve věci provedených důkazů (zejména znaleckými posudky a výpověďmi svědků), které tuto obhajobu jednoznačně vyvracejí a svědčí o vině obviněného žalovaným skutkem (k tomu blíže viz body 9. a 10. odůvodnění rozsudku odvolacího soudu). Význam hodnocení věrohodnosti obviněného tak nelze přeceňovat.

28. Pokud jde o stěžejní dovolací námitku obviněného, v rámci které namítá, že z důvodu překážky věci rozhodnuté bylo jeho trestní stíhání z důvodu podle § 11 odst. 1 písm. k) tr. ř. nepřipustné, tedy že byla porušena zásada *ne bis in idem*, lze nejprve připustit, že takto formulovaná námitka spadá pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., který je dán tehdy, jestliže bylo proti obviněnému vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřipustné. Nejedná se však o námitku opodstatněnou, a to z následujících důvodů.

29. K zásadě ne bis in idem, která představuje právo obviněného nebýt souzen či trestán dvakrát za týž čin, je nejprve nutno uvést, že okolnosti zakládající nepřípustnost trestního stíhání z tohoto důvodu jsou vymezeny v ústavních předpisech, v ustanoveních trestního řádu a v mezinárodních smlouvách, jimiž je Česká republika vázána. V tomto směru je základní vnitrostátní normou ustanovení čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, podle něhož nikdo nemůže být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby, a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, který zakazuje stíhání pro druhý trestný čin, pokud je tento druhý trestný čin založen na totožném skutku či v podstatných rysech totožném skutku.

30. Z hlediska možného dosahu uplatnění zásady ne bis in idem je rozhodující mj. otázka totožnosti skutku. Právě tu obviněný učinil jádrem své argumentace, v níž dospívá k závěru, že skutek, za který byl postihnut jako za přestupek na úseku silničního provozu, je shodný se skutkem, pro který bylo vedeno trestní stíhání a v němž soudy spatřovaly trestný čin pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 tr. zákoníku.

31. Otázkou totožnosti skutku se Nejvyšší soud opakovaně zabýval ve své judikatuře. V tomto ohledu velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016, publikovaném pod č. [15/2017](#) Sb. rozh. tr., odkázal na rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci Zolotukhin proti Rusku (rozsudek ze dne 10. 2. 2009, č. 14939/03, § 52), podle kterého čl. 4 Protokolu č. 7 musí být chápán tak, že zakazuje stíhání nebo soudní řízení pro druhý „trestný čin“ (offence/infraction), jestliže je založen na totožných nebo v podstatě stejných skutečnostech (facts/faits). Popisy skutkového stavu v obou řízeních představují zásadní východisko pro posouzení otázky, zda jsou skutky v obou řízeních totožné (resp. jsou totožné alespoň v podstatných rysech), a to bez ohledu na případné odlišnosti v právní kvalifikaci tohoto skutku v obou řízeních. Totožnost skutku je dána tehdy, když se konkrétní skutkové okolnosti týkají téhož obviněného a jsou neoddělitelně spjaty v čase a místě. Podle velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu jde o požadavek konvenující našemu chápání totožnosti skutku, které je také založeno na totožnosti jednání nebo následku z hlediska rozhodných skutkových okolností [srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 143/02, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2002, sp. zn. 5 Tdo 494/2002).

32. Skutkem se přitom rozumí určitá událost ve vnějším světě záležející v jednání člověka, která může mít znaky trestného činu či trestných činů anebo nemusí vykazovat znaky žádného trestného činu. Jako skutek je taková událost vymezena v příslušném aktu orgánu činného v trestním řízení (v usnesení o zahájení trestního stíhání, obžalobě, rozsudku, usnesení o zastavení trestního stíhání, atd.). Podstatu skutku tvoří jednání pachatele a následek tímto jednáním způsobený, který je relevantní z hlediska trestního práva. Jednáním je projev vůle pachatele ve vnějším světě, který může spočívat v konání (komisivní delikt) nebo v opomenutí, nekonání (omisivní delikt). Jen takové děje, které jsou jednáním, lze v trestním řízení dokazovat a právně kvalifikovat a jen jednáním může být způsoben následek významný pro trestní právo. Následek spočívá v porušení nebo ohrožení hodnot (zájmů, vztahů) chráněných trestním zákonem (tj. života, zdraví, osobní svobody, majetku, atd.) a jako znak některého jednotlivého, individuálního trestného činu ve své konkrétní podobě spojuje dílčí útoky (akty) do jednoho skutku a zároveň umožňuje dělit chování člověka na různé skutky. Následkem se tedy rozumí porušení individuálního objektu trestného činu v jeho konkrétní podobě,

tedy konkrétní následek (porušení určitého jedinečného vztahu - zájmu), nikoli určitý typ následku. Z hlediska zachování totožnosti jednání i následku nejsou podstatné ty skutkové okolnosti, které charakterizují jen zavinění či jiný znak subjektivní stránky činu. Totožnost skutku má význam především z hlediska obžalovací zásady (§ 220 odst. 1 tr. ř.) a v tomto smyslu je zachována, existuje-li shoda alespoň buď v jednání obviněného, anebo v následku jednání. Uvedená shoda jednání či následku, jak již bylo řečeno, nemusí být úplná a bezvýjimečná, ale stačí i shoda částečná (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 8 Tdo 361/2006).

33. Totožnost skutku tak bude zachována za předpokladu, jestliže: a) je úplná shoda alespoň v jednání při rozdílném následku, b) je úplná shoda alespoň v následku při rozdílném jednání, c) jednání nebo následek (nebo obojí) jsou v případech uvedených pod písm. a) a b) alespoň částečně shodné, shoda ovšem musí být v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání nebo následek z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu; podstatnými z tohoto hlediska nejsou ty skutkové okolnosti, které charakterizují jen zavinění či jiný znak subjektivní stránky činu (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2722-2723, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2013, sp. zn. 8 Tdo 1464/2012, na které ostatně odkazuje i obviněný).

34. V nyní posuzované trestní věci byl obviněný v trestním řízení uznán vinným skutkem podrobně popsaným již v bodě 3. odůvodnění tohoto usnesení (zjednodušeně řečeno šlo o úmyslné vyvolání pojistné události s cílem zajistit jinému pojistné plnění), ve kterém je spatřováno spáchání pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 tr. zákoníku. Vedle toho byl obviněný dne 31. 1. 2018 v příkazním řízení potrestán za přešůpek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000S Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“), a to konkrétně za to, že se dne 31. 1. 2018 v blíže specifikovaném místě a čase nevěnoval řízení, čímž porušil povinnost vyplývající z § 4 písm. a), písm. b) a § 5 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu. Za to mu byla udělena pokuta ve výši 1.000 Kč.

35. Pro posouzení opodstatněnosti dovolací argumentace obviněného a dále v tomto usnesení rozvedených obecných východisek vztahujících se k objektivní stránce posuzovaného trestného činu považuje Nejvyšší soud za vhodné konstatovat i rozhodná ustanovení, která jsou pro posouzení protiprávnosti obou jednání obviněného (a to jak přešůpku, tak i posuzované trestné činnosti) zásadní. Z hlediska přešůpkového řízení jsou takto zásadní ustanovení § 4 písm. a), § 4 písm. b) a § 5 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu.

36. Podle § 4 písm. a) zákona o silničním provozu je při účasti na provozu na pozemních komunikacích každý povinen chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu.

37. Podle § 4 písm. b) zákona o silničním provozu je při účasti na provozu na pozemních komunikacích každý povinen řídit se pravidly provozu na pozemních komunikacích upravenými tímto zákonem, pokyny policisty, pokyny osob oprávněných k řízení provozu na pozemních komunikacích podle § 75 odst. 5, 8 a 9 a zastavování vozidel podle § 79 odst. 1 a pokyny osob, o nichž to stanoví zvláštní právní předpis, vydanými k zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

38. Podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu je řidič kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen věnovat se plně řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti a sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích.

39. V této trestní věci pak byl obviněný stíhán od samého počátku trestního stíhání přečinem pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 tr. zákoníku. Skutkovou podstatu tohoto přečinu pak podle právních závěrů nižších soudů naplnil tím, že v úmyslu opatřit jinému prospěch vyvolal událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění, a způsobil tak na cizím majetku větší škodu.

40. Obě zjišťovaná jednání obviněného, tak jak jsou výsledkem jednak přestupkového řízení, jednak finalizovaná v rozsudku odvolacího soudu, je nutno dále konfrontovat s již uvedenými teoretickými východisky vztahujícími se k objektivní stránce jednání obviněného (viz body 29. až 33.).

41. Jak bylo již výše uvedeno, předpokladem totožnosti skutku je alespoň částečná shoda v jednání nebo v následku tohoto jednání.

42. Pokud jde o způsobený následek, je nutno připomenout, že následek jednání spočívá v porušení nebo ohrožení právní normou chráněných hodnot (zájmů, vztahů). Následkem se tedy rozumí porušení individuálního objektu trestného činu (či v tomto případě přestupku) v jeho konkrétní podobě, tedy konkrétní následek (porušení určitého jedinečného vztahu - zájmu), nikoli určitý typ následku.

43. Objektem citovaných dopravních přestupků je bezpečnost a plynulost silničního provozu. Objektem trestného činu pojistného podvodu je potom cizí majetek, resp. majetkové zájmy pojištěn (pojistitelů) - viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2007, sp. zn. 7 Tdo 996/2007-I., publikované pod č. [28/2008](#) Sb. rozh. tr. Je tedy zřejmé, že uvedeným jednáním obviněný z pohledu v úvahu přicházejících právních kvalifikací tohoto jednání způsobil zcela jiné následky - v případě přestupku narušil bezpečnost a plynulost silničního provozu a v případě trestného činu pojistného podvodu neoprávněně zasáhl do vlastnického práva poškozené pojišťovny, která v důsledku jeho podvodného jednání vyplatila pojistné plnění. Vzhledem k tako odlišným následkům je nutné uzavřít, že shoda následků jako jeden z předpokladů totožnosti skutku dána není.

44. Pokud jde o konfrontaci obou posuzovaných protiprávních jednání obviněného, je nutno uznat, že obě jednání, tedy jak to, za které byl obviněný odsouzen v trestním řízení, tak i to, pro které byl postihnut jako za přešůpek, se částečně překrývají, neboť jednání obviněného spočívající v porušení příslušných ustanovení zákona o silničním provozu bylo jedním z dílčích prvků protiprávního jednání obviněného, které ve svém souhrnu znamenaly podvodné vyvolání pojistné události.

45. Jak již bylo konstatováno v obecné rovině (opět viz bod 33.), závěr, že částečná shoda v jednání způsobuje, že se jedná o totožný skutek, vyžaduje, aby se jednalo o shodu v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu. O takovou podstatnou shodu se však v nyní projednávané věci nejednalo, a to právě s ohledem na zcela odlišné předpoklady odpovědnosti za citovaný přešůpek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu a za trestný čin pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 tr. zákoníku. Tato odlišnost přitom mj. vychází i z výše popsáných zcela odlišných objektů obou deliktů.

46. Zatímco pro naplnění znaků citovaného přešůpku bylo v nyní projednávané věci rozhodující to, že se obviněný řádně nevěnoval řízení motorového vozidla, pro naplnění přisouzeného přečinu bylo stěžejní, že obviněný byl jednak veden úmyslem opatřit jinému prospěch, jednak úmyslně vyvolal pojistnou událost (událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění) a jednak způsobil na majetku pojišťovny větší škodu. Je tedy zjevné, že samotné jednání spočívající v porušení dopravních předpisů (nevěnování se řízení), byť s vyvoláním pojistné události souviselo, resp. mu bezprostředně předcházelo, je z hlediska předpokladů trestní odpovědnosti za spáchání trestného činu pojistného podvodu ve své podstatě a současně z pohledu jím uplatněné dovolací argumentace nepodstatné. Jinými slovy, pro závěr o spáchání trestného činu nebylo rozhodné, že obviněný při řízení vozidla jednal v rozporu se shora citovanými ustanoveními zákona o silničním provozu a nevěnoval se řízení. Pokud tedy jde o jednání obviněného, pak lze uzavřít, že o shodu se v podstatných rysech těchto jednání nejednalo.

47. Pokud jde o obviněným v dovolání citovanou judikaturu, ani ta nemůže na správně vyslovených (právních) závěrech napadeného rozhodnutí ničeho změnit

48. V případě usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2015, sp. zn. 8 Tdo 921/2015, je zřejmé, že toto rozhodnutí řeší překážku věci rozsouzené ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. ve znění účinném ke dni 1. 6. 2015 pro případ trvajících trestného činu podle § 199 odst. 1 tr. zákoníku spáchaného jedním či více skutky. Jedná se tedy o zcela jinou situaci, než je posuzována v nyní projednávané věci, kde protiprávní jednání bylo obviněným spácháno jedním skutkem.

49. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2000, sp. zn. 3 Tz 73/2000, vyplývá, že o jeden skutek jde tehdy, jestliže jednání, které je prostředkem ke spáchání trestného činu druhého, je současně součástí jednání, které znamená uskutečňování jednání popsaného ve skutkové podstatě trestného činu druhého. To platí i v případě, kdy jednání, které vyvolalo určitý následek závažný z hlediska trestního práva, muselo nejprve způsobit jiný následek, bez něhož by k vyvolání druhého

následku nedošlo. V nyní posuzovaném případě se však nejedná o případ jednočinného nestejnorodého souběhu dvou trestných činů v těchto judikátech popisovaný, ale o dva odlišné skutky, naplňující v jednom případě skutkovou podstatu trestného činu a v případě druhém skutkovou podstatu přestupku, neboť se liší jak jednáním (klamavý postup v rámci pojistného vztahu, porušení pravidel silničního provozu) tak i v následku (vylákání pojistného plnění, způsobení dopravní nehody) ke kterým taková jednání v tom či onom případě v odlišné formě zavinění směřovala.

50. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1399/2007, sice řeší v rámci výkladu překážky věci pravomocně rozsouzené otázku, o jaký druh přestupku se v souvisejícím blokovém řízení jednalo a tím i pochybnost při vymezení skutku, v nyní posuzovaném případě však žádné pochybnost v tomto směru zjišťovány a ani namítány nejsou, neboť bylo postaveno na jisto, jakého přestupku se dovolatel proti pravidlům silničního provozu dopustil a porušením jakých povinností jeho účastníka ve smyslu zákona o silničním provozu jej po stránce skutkové naplnil.

51. Pokud obviněný namítá, že tím, co odděluje jedno jednání od druhého, není zavinění (v případě přestupku nedbalost a v případě trestného činu úmysl), je nutno konstatovat, že z hlediska posuzování totožnosti skutku v zásadě nejsou podstatné ty skutkové okolnosti, které charakterizují jen zavinění či jiný znak subjektivní stránky činu. Otázka zavinění tedy v nyní projednávané trestní věci není pro posouzení totožnosti skutku rozhodná tak, jak to obviněný ve své dovolací argumentaci činí, zejména pokud obviněným způsobená dopravní nehoda byla pouze dílčím prvkem celého komplexu jednání obviněného směřujícího v konečném důsledku k vytvoření podmínek pro to, aby bylo protiprávně vyplaceno pojistné plnění. Navíc z provedeného dokazování vyplývá, že i samotná dopravní nehoda nebyla způsobena nedbalostním jednáním obviněného, ale naopak jednáním úmyslným.

52. Vzhledem k tomu, že shoda v jednání obviněného byla pouze v nepodstatných okolnostech a že následek těchto jednání nebyl shodný vůbec, o totožný skutek nešlo a jednalo se o dva odlišné skutky. Překážka věci rozhodnuté, která by s ohledem na zásadu ne bis in idem zakládala nepřijatelnost trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. k) tr. ř. a bránila tak postihu obviněného za přečin pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 tr. zákoníku, tak dána nebyla. Z důvodu neopodstatněnosti této námítky nebyl naplněn ani dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

V. Způsob rozhodnutí dovolacího soudu

53. Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší soud o dovolání obviněného rozhodl způsobem uvedeným v § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., podle kterého Nejvyšší soud dovolání odmítne, jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné.

54. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o tomto mimořádném opravném prostředku v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje Nejvyšší soud na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož „[v] odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k

zákonnému důvodu odmítnutí“.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)